

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3254/2021. (VI. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.953/2019/6. számú ítélete, valamint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság – jogi képviselője (Maklár és Társa Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Maklár Zoltán ügyvéd) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.953/2019/6. számú ítélete, valamint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó társaság egy megbízási díj megfizetése iránti polgári per alperese volt. Az alapügy tényállása szerint a felperes ingatlanközvetítő cég megbízottként megbízási szerződést kötött a későbbi indítványozó alperes jogelődjével egy Budapest II. kerületi, helyrajzi szám szerint pontosan megnevezett ingatlan vevőjének keresésére. A szerződésben kikötötték, hogy a közvetítői jutalék abban az esetben jár, ha a megbízott által közvetített vevőjelölt vagy annak hozzátartozója számára az ingatlan tulajdonjogát átruházzák. Ezt követően a megbízó cég apportként bevitte az ingatlant egy olyan kft.-be, melynek egyszemélyi tulajdonosa az eredeti megbízó cég volt; továbbá mindkettőnek ugyanaz a természetes személy volt a vezető tisztségviselője. E kft. később jogutódlással átalakult zrt.-vé, melynek szintén ugyanaz a természetes személy lett a vezérigazgatója. A megbízási szerződés felmondására az ingatlan apportálását követően sem került sor, sőt a megbízott továbbra is közvetített vevőjelölteket az ingatlanra, mely személyek számára az új tulajdonos cég alkalmazottai, illetve megbízottjai továbbra is lehetővé tették az ingatlan megtekintését. Végül az ingatlant az elsőként kiközvetített személy lánya megvette, a kiközvetített személy adásvételkor alapított haszonélvezeti jogával terhelten.
- [3] 3. A felperes megbízott e tényről később tudomást szerzett, és kérte az adásvételi szerződés vételára 3%-ának megfelelő közvetítői díj megfizetését a megbízottól. Ennek megtagadását követően pert indított, melyben az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a felperes keresetét 29.G.304.674/2016/22. számú ítéletével elutasította, majd ezt az ítéletet a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.822/2018/6-II. számú ítéletével helybenhagyta. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Pfv.V.20.953/2019/6. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az alperest 5 682 615 Ft megbízási díj és annak késedelmi kamatai, valamint a perköltség megfizetésére.
- [4] 4. A Kúria ítéletének indokolása szerint a kialakult következetes bírói gyakorlat értelmében az ingatlan-közvetítői megbízási szerződés alapján a megbízott akkor jogosult megbízási díjra, ha közvetítői tevékenysége folytán ingatlan-adásvételi szerződés megkötésére kerül sor. A megbízási szerződés létrejötte a perben nem volt kétséges, annak megszűnését pedig az ezt állító alperesnek kellett volna bizonyítania, ezt azonban sem a törvényi megszűnési okok bármelyikének bekövetkeztének, sem a szerződés bármely fél általi felmondásának bizonyításával nem tudta megtenni. Az ingatlan apportálása a megbízási szerződést nem szünteti meg, ez esetben is a megbízó, aki nem feltétlenül azonos az ingatlan tulajdonosával, a szerződés alapján a megbízási díjat köteles megfizetni. A szerződés további fennállását bizonyította az a tény is, hogy a felperes cég az ingatlannak az eredetileg közvetített vevőjelölt hozzátartozója általi megvásárlásáig, illetve az arról való tudomásszerzésig továbbra is közvetített vevőjelölteket, akiknek a számára az ingatlant tulajdonló cég meg is mutatta az ingatlant,

vagyis a tulajdonos (bár ez jogilag nem feltétel) maga is hatályosként tekintett a megbízási szerződésre. Mivel a szerződéses rendelkezések értelmében a közvetítés sikeres volt, lévén a kiközvetített vevőjelölt, illetve annak közeli hozzátartozója az ingatlant ténylegesen megvásárolta, így a megbízási díj (a közvetítői jutalék) jár. Ez független attól, hogy utóbb az ingatlan tulajdonosa más közvetítő céggel is kötött megbízási szerződést, illetve hogy ez utóbbi közvetítő cég később szintén megmutatta az ingatlant a felperes által eredetileg kiközvetített vevőjelöltnek. A többes megbízási a megbízottal szembeni helytállási kötelezettséget nem érinti, ha az eredeti megbízott közvetítése folytán szerzett a vevőjelölt tudomást az eladó ingatlanról, és később az adásvételi szerződés közte (illetve annak közeli hozzátartozója) és az eladó között létrejött. Mivel tehát az ingatlan bemutatása a későbbi vevőnek önmagában kimeríti az ingatlanközvetítői tevékenységet, és az sikeresnek minősül, ha ennek alapján az érdekeltek szerződést kötnek, így a szerződést a megbízó sikerrel teljesítette, így a kikötött megbízási díj megilleti.

- [5] 3. Az indítványozó, a per korábbi alperese az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve indítvány-kiegészítésében kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.953/2019/6. számú ítélete, valamint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Vmt.) 143. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Az Abtv. 27. §-a szerinti panaszelemek tekintetében érvelése szerint a Kúria támadott döntése egyrészt az indokolt bírói döntéshez való jogot, másrészt a pártatlan bírósági eljáráshoz való jogot, harmadrészt a tárgyaláshoz való jogot sérti; míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszelem vonatkozásában csak utóbbira, vagyis a tárgyaláshoz való jogának sérelmére hivatkozott.
- [6] Az Abtv. 27. §-a szerinti indítványi elemek vonatkozásában az indítványozó érvelése a következő volt. Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme az indítványozó szerint amiatt következett be, mert a Kúria nem cáfolta tételesen az alperes által jogi álláspontja alátámasztásaként a perben felhozott azon, BH-ként közzétett korábbi kúriai eseti döntésben foglalt jogi érvelést, mely szerinte a Kúria jelen ügyben alkalmazott érvelésével és az abból levezett döntéssel ellentétes következtetésre vezethetett volna. E körben az indítványozó előadta azt is, hogy bár a Kúria ítélete alátámasztásaként a töretlen ítélkezési gyakorlatra hivatkozott, valójában azonban az általa figyelembe vett határozatok egy részéből is arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a felperesi kereseti követelés megalapozatlan. Összességében a Kúria nem adta megfelelő indokát annak, hogy miért nem az alperesi jogi álláspontot osztotta, és a felhozott eseti döntések helytelen alkalmazásával, továbbá más, irányadó döntések indokolása felhasználásának tudatos mellőzésével hozott olyan döntést, mely az ítélkezési gyakorlatnak az indítványozó értelmezése szerint éppen, hogy ellentmond.
- [7] A pártatlan bírósági eljáráshoz való jogot az indítványozó szerint a kúriai ítélet azért sértette, mert a Kúria az alapul vett ítélkezési gyakorlat részeként olyan, más felek között korábban született ítéletre is hivatkozott, sőt abból idézett is, melynek meghozatalában előadó bíróként a jelen ügyben döntést hozó tanács elnöke is részt vett, ez pedig felveti a pártosság látszatát, vagyis azt, hogy az ítéletet hozó tanács, illetve annak többi tagja szakmai okokon kívül álló okból nem helyezkedett szembe a tanácselnök korábbi ügyben elfoglalt jogi álláspontjával; ha ugyanis ezt megtette volna, akkor az alperes jogi indokolását elfogadó, az alperesi pernyertességet előidéző döntést kellett volna hozniuk.
- [8] A tárgyaláshoz való jog sérelme mind az Abtv. 27. §-a, mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti petitumban megjelent. Az indítványozó e körben arra is hivatkozott, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenesen korlátozták a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert nem élhetett a szóbeliség és közvetlenség elvéből mint főszabályból következő tárgyalás tartásához való jogával, illetve arra is, hogy nem a jogszabályi rendelkezések maguk, hanem azok alaptörvény-ellenes értelmezése, vagyis a bíróság jogalkalmazása, az ítélet tárgyalás tartása nélkül történő meghozatala sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított jogát. A Kmr. a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) hatályon kívül helyezésével szükségessé vált új, az ideiglenes veszélyhelyzeti szabályozást felváltó szabályozásról, illetve az ezzel kapcsolatos átmeneti szabályokról rendelkezett. A Veir. 29. §-a azt írta elő, hogy ha a felek korábban nem kérték közösen a tárgyalás megtartását, akkor a veszélyhelyzet ideje alatt ezt a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban nem kérhetik, és az eljáró bíróság a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el. A Kmr. 2020. július 18. napjától, vagyis a veszélyhelyzet megszűnésétől a következő szabályozást tartalmazta: a 143. § (1) bekezdése szerint „a fellebbezési és

felülvizsgálati eljárásban eljáró bíróság a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el, ha a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról”; a (2) bekezdés szerint pedig „ha a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban a bíróság által kiadott, a tárgyaláson kívüli elbírálásról szóló értesítését követően a felek az értesítés kiadásakor hatályos jogszabályi rendelkezések szerinti határidő alatt közös kérelemben kérték a tárgyalás megtartását, a bíróság kitűzi a tárgyalást”.

- [9] Az indítványozó sérelmének lényege, hogy ő maga nem kérte tárgyalás tartását, de állítása szerint csak azért, mert ezt már a felperes kérte, így ő e kérést szükségtelennek tartotta. A kúriai ítélet meghozatalának napján pedig hatályba lépett a Kmr., így a veszélyhelyzeti szabályozást az indítványozói érvelés szerint a Kúria már nem alkalmazhatta volna az alperes perének felülvizsgálati szakaszában, noha a tárgyalás tartására irányuló kérelem benyújtását továbbra sem állította. Vagyis vagy az alapul fekvő törvényi szabályozás [a Kmr. 143. § (1) és (2) bekezdése], vagy annak kúriai értelmezése vezetett el ahhoz az alaptörvény-ellenes helyzethez, hogy – noha az indítványozó kifejezetten elismerte, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban sor került tárgyalásra – a felülvizsgálati eljárásban nem tartott a Kúria tárgyalást, sem a veszélyhelyzet alatt, sem a veszélyhelyzet megszűnését követő napon, amikor az ítélet meghozatalára sor került.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [11] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszelem vonatkozásában az indítványozó maga is azt állította, hogy ügyében a bíróság valójában nem alkalmazta a Kmt. támadott rendelkezéseit, mivel a tárgyalás mellőzése tekintetében a döntés a Veir.-en alapult. Az, hogy az indítványozó véleménye szerint azt alkalmaznia kellett volna, nem helyettesíti e követelmény tényleges kimerítését. Ennek alapján a panasz e tekintetben nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésben foglaltaknak.
- [12] Az indítványozó valamennyi panaszleme továbbá lényegében arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság bírálja felül a Kúria – az indítványozó szerint téves – jogalkalmazását, és szülessen egy, az alperesi álláspontot osztó, az indítványozó pernyertességét eredményező döntés. A kúriai döntés indokolásának kritikája lényegében azt foglalja magában, hogy az ítélezési gyakorlat olyan értelmezésére támaszkodjon a Kúria, amely szerint az apportált ingatlanra már nem terjed ki a megbízási szerződés tárgyi hatálya. Az indítványozó e körben annyit állít, hogy a hivatkozott ítélezési gyakorlatnak a Kúria által szám szerint hivatkozott döntései valójában nem azt mondják ki, amit a Kúria ítéletének indokolása tartalmaz, hanem azokat úgy kell értelmezni, hogy az ingatlan tulajdonosváltásával már nem kötik a megbízót a megbízási szerződés rendelkezései; valamint azt állítja, hogy az általa hivatkozott eseti döntésben foglalt jogi érvek cáfolnák a Kúriának az adott ügyben követett értelmezését, ám ezt a Kúria elhallgatta, és egyáltalán nem ejtett szót az alperes által felhozott eseti döntésről. Valójában azonban a támadott ítélet indokolásából egyértelműen megállapítható, hogy a Kúria kellő mértékben kifejtette ezzel kapcsolatos jogi álláspontját, ténylegesen sor került tehát az indítványozó felhozott érveinek cáfolatára (és a felperes pernyertessége alapjául szolgáló indokolás előadására).
- [13] Lényegében hasonló alapon támadja az indítványozó a pártatlan eljárás állított sérelme alapján a kúriai ítéletet; ennek kapcsán is valójában azt sérelmezi, hogy a korábbi ítélezési gyakorlat Kúria által adott értelmezése helytelen. Ehhez azt a további eljárási szempontot fűzi, hogy a pártatlanság látszatát önmagában megkérdőjelezi az, ha az eljáró tanács elnöke korábban hasonló jellegű ügyek eldöntésében részt vett, és az ezen ügyekben hozott döntéseket mint az ítélezési gyakorlat – kétségtelen – részét figyelembe veszi az újabb ítélet alátámasztásakor. Ezen érvelés elfogadása azonban az ítélezést ellehetetlenítené. A bíróságokon korlátozott számú bíró ítélezik, akik egy-egy ügyszakra, azon belül is meghatározott ügýtípusokra specializálódnak. Egy-egy bíró számos, hasonló tárgyú, sőt olykor akár azonos felek között folyó ügyet bírál el (utóbbi jelen esetben még csak nem is áll fenn); ha nem hozhatna ugyanolyan döntést, vagy nem indokolhatná meg azonos jogi érveléssel ezeket a döntéseket, az lehetetlenné tenné a bíró meggyőződése szerinti ítélethozatalt. Az pedig, hogy az azonos tárgyú ügyekben korábban lefektetett érvekre az ítélező tanács hivatkozik, azokat megemlíti az ítéleti indokolásban mint a döntése alapjául szolgáló jogi szempontokat, éppen az átláthatóságot segíti, azaz éppen a bírói elfogultság ellen hat.

- [14] Végül a tárgyaláshoz való jog sérelmével kapcsolatban éppen az indítványozó hivatkozik azokra az alkotmánybírói határozatokra, melyek már elbírálták a tárgyalás felülvizsgálati eljárásban történő tartása szükségességének vagy mellőzhetőségének alkotmányosságát. Így maga hivatkozik arra az alkotmánybírói határozatra is, mely szerint „a jogalkotó döntésén múlik ugyanis, hogy intézményesít-e ilyen rendkívüli jogorvoslatot vagy sem, és nagyfokú szabadsággal rendelkezik e jogorvoslat terjedelmét, feltételeit illetően is” {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [14]}, szó szerint maga idézve e szöveghelyet; továbbá úgyszintén maga idézi azt, hogy „önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése – más eljárási vagy anyagi jogi alaptörvény-ellenesség hiányában – nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet” {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [15] A panasz összességében az indítványozó számára pervesztességet okozó kúriai döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a bíróságok tényállás-megállapítási tevékenységét, az alkalmazandó jogszabályok kiválasztását, illetve e jogszabályok mikénti értelmezését, mindezekben belül is elsősorban a bizonyítékok értékelését és a bizonyítási teher elosztását sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására összességében egy más tartalmú, az alperes pernyertességét eredményező ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése, sem az Abtv. 27. §-a szerinti petitumok vonatkozásában nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a támadott kúriai döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [16] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [17] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.953/2019/6. számú ítélete, valamint a Vmt. 143. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. június 1.

*Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírói ügyszám: IV/2099/2020.

